

# ЗАКОН ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

*В сила от 14.11.2008 г.*

*Обн. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г.*

## Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги.

(2) Законът се прилага за крайното потребление на енергия от въоръжените сили, доколкото не противоречи на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България или на друг специален закон.

(3) Законът не се прилага за крайното потребление на енергия от:

1. инсталациите за категориите промишлени дейности по чл. 131в от Закона за опазване на околната среда;
2. транспортните средства във въздушния и водния транспорт.

Чл. 2. Законът има за цел повишаване на енергийната ефективност като основен фактор за повишаване конкурентоспособността на икономиката, сигурността на енергийните доставки и опазването на околната среда чрез:

1. използване на система от дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители на енергия;
2. развитие на пазара на енергийните услуги и извършване на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители от търговците с енергия.

## Глава втора. ФУНКЦИИ НА ДЪРЖАВАТА ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

### Раздел I. Органи за управление

Чл. 3. (1) Държавата упражнява функциите си за повишаване на енергийната ефективност чрез Народното събрание и Министерския съвет.

(2) Народното събрание приема Национална стратегия по енергийна ефективност на Република България, която определя националната индикативна цел за енергийни спестявания, етапите, средствата и мерките за нейното постигане. Националната стратегия се актуализира на всеки 5 години.

(3) Министерският съвет определя държавната политика за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги, която е съставна част от политиката по устойчиво развитие на страната.

(4) При осъществяване на функциите си по ал. 3 Министерският съвет:

1. внася за приемане от Народното събрание националната стратегия по ал. 2 по предложение на министъра на икономиката и енергетиката;
2. приема национални планове за действие по енергийна ефективност;
3. приема ежегодни отчети за изпълнението на плановете по т. 2;
4. приема наредбите, предвидени в този закон;
5. приема и други актове, свързани с повишаване на енергийната ефективност, по предложение на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл. 4. (1) Държавната политика за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставяне на енергийни услуги се провежда от министъра на икономиката и енергетиката.

(2) Министърът на икономиката и енергетиката:

1. разработва и предлага на Министерския съвет националната стратегия по чл. 3, ал. 2;
2. разработва и внася за приемане от Министерския съвет национални планове за действие по енергийна ефективност;
3. представя ежегодно за приемане от Министерския съвет отчет за изпълнението на националните планове по т. 2;
4. разработва и внася за приемане от Министерския съвет проекти на наредби в случаите, предвидени в този закон;
5. разработва проекти на програми за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги и ги внася за приемане от Министерския съвет;
6. издава самостоятелно или съвместно със съответните министри подзаконовите нормативни актове, отнасящи се до енергийната ефективност, в рамките на своите компетенции по този закон;
7. осъществява взаимодействие с другите държавни органи и с юридически лица с нестопанска цел по отношение на провеждането на държавната политика по повишаване на енергийната ефективност;
8. организира подготовката на нормативни актове за хармонизиране на българското законодателство в областта на енергийната ефективност с правото на Европейския съюз;
9. осъществява международното сътрудничество на Република България в областта на енергийната ефективност;
10. предоставя на компетентните институции на Европейските общности информацията, предвидена в правото на Европейския съюз;
11. в съответствие с правомощията си отправя до компетентните институции на Европейските общности искания и уведомления за предоставяне на временно освобождаване от прилагането на разпоредби от правото на Европейския съюз и на преходни периоди в областта на енергийната ефективност в случаите, предвидени в правото на Европейския съюз;

12. осъществява и други правомощия в областта на енергийната ефективност, възложени му с други нормативни актове.

(3) Съдържанието, структурата, условията и редът за предоставяне на информацията по ал. 2, т. 10 се определят с наредбата по чл. 9, ал. 4 от Закона за енергетиката.

Чл. 5. (1) Дейностите по провеждане на държавната политика по повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги се изпълняват от изпълнителния директор на Агенцията по енергийна ефективност, наричана по-нататък "агенцията".

(2) Изпълнителният директор на агенцията се назначава и освобождава от министъра на икономиката и енергетиката съгласувано с министър-председателя.

(3) Изпълнителният директор:

1. ръководи, управлява и представлява агенцията;
2. осъществява контрол в предвидените от закона случаи;
3. участва в разработването на националните планове за действие по енергийна ефективност;
4. организира изпълнението на дейности и мерки, включени в националните планове за действие по енергийна ефективност;
5. предоставя ежегодно на министъра на икономиката и енергетиката отчет за изпълнението на националните планове за действие по енергийна ефективност;
6. потвърждава размера на енергийните спестявания в резултат на извършените енергийни услуги чрез издаване на удостоверения за енергийни спестявания и на други мерки за повишаване на енергийната ефективност;
7. участва в разработването на проекти на нормативни актове в областта на енергийната ефективност;
8. организира изготвянето на примерни договори за предоставяне на енергийни услуги, насочени към използване на различни финансови инструменти от купувачите на енергийни услуги, и изпълнението на други дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност;
9. организира изготвянето на проекти и сключва доброволни споразумения;
10. осъществява мониторинг на доброволните споразумения;
11. взаимодейства с органите на държавната власт и с органите на местното самоуправление, със сдружения на работодатели, с браншови организации, сдружения на потребители и с юридически лица с нестопанска цел по изпълнението на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност;
12. организира създаването и поддържането на национална информационна система за състоянието на енергийната ефективност;
13. организира създаването и поддържането на публичните регистри по чл. 23, ал. 4 и чл. 34, ал. 4;
14. оказва съдействие на органите на държавната власт и на органите на местното самоуправление, както и на участниците на пазара на енергийни услуги при изпълнението на задълженията им по този закон;
15. организира популяризиране на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност;
16. съдейства за развитие на обучението по енергийна ефективност;

17. организира създаването и поддържането на списък на сградите, промишлените системи, водогрейните котли и климатичните инсталации, които следва да се привеждат в съответствие с изискванията за енергийна ефективност;

18. изпълнява и други правомощия, възложени му с други нормативни актове.

Чл. 6. (1) Агенцията по енергийна ефективност е юридическо лице на бюджетна издръжка - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, със седалище София и има статут на изпълнителна агенция към министъра на икономиката и енергетиката.

(2) За осъществяването на своята дейност агенцията създава териториални звена в районите по чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие. Седалищата на териториалните звена се определят в устройствения правилник по ал. 3.

(3) Дейността, структурата и организацията на работа на агенцията се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

(4) Агенцията по енергийна ефективност е администратор на приходите от:

1. субсидии от републиканския бюджет;
2. собствена дейност;
3. събрани суми от глоби и имуществени санкции, наложени с наказателни постановления, издадени при осъществяване на контрола по реда на този закон;
4. международни програми и споразумения;
5. други източници, определени с нормативен акт на Министерския съвет.

(5) Събраните суми от глоби и имуществени санкции по ал. 4, т. 3 се разпределят, както следва:

1. петдесет на сто - в държавния бюджет;
2. петдесет на сто - в бюджета на агенцията.

(6) Финансовите средства по ал. 5, т. 2 се разходват, както следва:

1. четиридесет на сто - за обезпечаване на контролната дейност на агенцията;
2. двадесет на сто - за придобиване на дълготрайни материални активи от агенцията;
3. десет на сто - за обучение и повишаване квалификацията на служителите на агенцията за осъществяване на контролната дейност;
4. тридесет на сто - за допълнително материално стимулиране на работещите в агенцията за осъществяване на контролната дейност.

(7) Условието и редът за разпределяне на средствата по ал. 6, т. 4 се определят с устройствения правилник на агенцията.

## Раздел II.

### Национална стратегия и планове за действие за енергийна ефективност

Чл. 7. Националната стратегия за енергийна ефективност определя:

1. приоритетите на държавната политика и дългосрочните цели за енергийни спестявания за постигане на конкурентоспособност на икономиката на страната;
2. националните индикативни цели и средствата за тяхното достигане;
3. насоките за достигане на националните индикативни цели, както и механизмите, стимулите и институционалните, финансовите и правните рамки за

премахване на съществуващите пазарни пречки и недостатъци, които възпрепятстват ефективността при крайното потребление на енергия;

4. насоките за създаване на условия за развитието и насърчаването на пазара на енергийни услуги и предоставянето на други мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители на енергия.

Чл. 8. (1) Националните планове за действие за енергийна ефективност се разработват въз основа на националната стратегия по чл. 7 и съдържат:

1. анализ и оценка на изпълнението на предходния национален план за действие;

2. междинните индикативни и индивидуалните цели за енергийни спестявания;

3. предвидените за изпълнение дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност;

4. задълженията на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление във връзка с изпълнението на предвидените мерки;

5. задълженията на лицата по чл. 10, ал. 1 за изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания;

6. сроковете за изпълнение;

7. източниците на финансиране;

8. индикаторите за отчитане на постигнатите резултати, както и други необходими данни.

(2) Изпълнителният директор на агенцията представя на министъра на икономиката и енергетиката отчета по чл. 5, ал. 3, т. 5 в срок до 30 април на годината, следваща годината на отчитане.

(3) В срок до 31 май на съответната година министърът на икономиката и енергетиката внася отчета по ал. 2 за приемане от Министерския съвет.

### Раздел III.

#### Национални индикативни цели за енергийни спестявания

Чл. 9. (1) Националните индикативни цели за енергийни спестявания се определят като процент от крайното енергийно потребление на крайните потребители на енергия в съответствие с наредбата по ал. 2.

(2) Методиките за определяне на националните индикативни цели, редът за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл. 10. (1) Националните индикативни цели, определени в плановете за действие по чл. 8, се разпределят като индивидуални цели за енергийни спестявания между:

1. търговците с енергия;

2. собствениците на сгради по чл. 19;

3. собствениците на промишлени системи по чл. 33, ал. 2.

(2) При изпълнението на поставените им цели лицата по ал. 1, т. 1 могат да осигуряват предлагането на енергийни услуги на своите клиенти на конкурентни цени или да правят вноски във Фонд "Енергийна ефективност" или в други съществуващи или новосъздадени фондове за енергийна ефективност.

(3) Търговците с енергия са длъжни да се въздържат от всякакви дейности, които могат да възпрепятстват търсенето, предлагането и развитието на енергийни услуги и на други дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при техните клиенти.

(4) При изпълнението на поставените им цели лицата по ал. 1, т. 2 и 3 са длъжни да изпълняват мерки за повишаване на енергийната ефективност, както и дейности, свързани с изпълнението на тези мерки.

## Раздел IV.

### Планове и програми по енергийна ефективност на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление

Чл. 11. (1) Политиката по енергийна ефективност се осъществява от органите на държавната власт и органите на местното самоуправление чрез изготвяне на планове за енергийна ефективност и програми за тяхното изпълнение за определен програмен период.

(2) Плановете и програмите по ал. 1 се разработват в съответствие с националната стратегия по чл. 7 и при отчитане специфичните особености на регионалните планове за развитие на съответните райони за планиране на територията на Република България и перспективите им за устойчиво икономическо развитие.

(3) Средствата за изпълнение на плановете по ал. 1 се предвиждат в бюджетите на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.

Чл. 12. (1) Органите на държавната власт и органите на местното самоуправление представят ежегодно на изпълнителния директор на агенцията отчети за изпълнението на плановете.

(2) Отчетите по ал. 1 съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

(3) Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на агенцията, и са съставна част от отчета за изпълнението на съответния национален план за действие.

## Глава трета.

### ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ УСЛУГИ

## Раздел I.

### Дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност

Чл. 13. Дейностите за повишаване на енергийната ефективност са дейностите, свързани със:

1. енергийно паспортизиране;
2. обследване и сертифициране на сгради;
3. обследване на промишлени системи;
4. проверка за енергийна ефективност на водогрейни котли и климатични инсталации в сгради, и
5. управление по енергийна ефективност.

Чл. 14. Мерките за повишаване на енергийната ефективност са действията, които водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност.

## Раздел II.

### Обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради

Чл. 15. (1) Всеки инвестиционен проект за изграждане на нова сграда, реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуваща сграда трябва да съответства на изискванията за енергийна ефективност, предвидени в този закон.

(2) Инвестиционните проекти за нови сгради по ал. 1 с разгъната застроена площ над 1000 кв. м трябва да са съобразени с възможностите за използване на:

1. децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от възобновяеми енергийни източници;
2. инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
3. инсталации за централно или локално отопление и охлаждане;
4. термопомпи.

(3) Показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите по ал. 1 се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 16. Обследването за енергийна ефективност на сгради има за цел да установи нивото на потребление на енергия, да определи специфичните възможности за намаляването му, да установи спазени ли са изискванията на чл. 15, ал. 2 и да препоръча мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Чл. 17. (1) Сертифицирането за енергийна ефективност на сгради има за цел удостоверяване актуалното състояние на потреблението на енергия в сградите, енергийните характеристики и съответствието им със скалата на класовете на

енергопотребление от наредбата по чл. 15, ал. 3.

(2) Сертифицирането за енергийна ефективност на сгради се извършва след обследване за енергийна ефективност.

Чл. 18. Всяка сграда може да бъде сертифицирана, с изключение на:

1. сгради и паметници на културата, включени в обхвата на Закона за паметниците на културата и музеите и на Закона за защитените територии;
2. молитвени домове на законно регистрираните вероизповедания в страната;
3. временни сгради с планирано време за използване до две години;
4. стопанските сгради на земеделски производители, използвани за селскостопанска дейност;
5. производствени сгради;
6. жилищни сгради, които се използват по предназначение до 4 месеца годишно;
7. единични сгради с разгъната застроена площ до 50 кв. м.

Чл. 19. (1) На задължително сертифициране по реда на този закон подлежат всички сгради в експлоатация с разгъната застроена площ над 1000 кв. м.

(2) Освен сградите по ал. 1 на задължително сертифициране подлежат и всички други сгради - държавна и/или общинска собственост, в експлоатация с разгъната застроена площ над 1000 кв. м.

(3) Собствениците на сгради по ал. 1 и 2 са длъжни да изпълнят мерките за повишаване на енергийната ефективност, предписани от обследването за енергийна ефективност, в тригодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

Чл. 20. (1) Възложителите по смисъла на чл. 161, ал. 1 от Закона за устройство на територията са длъжни да придобият по реда на този закон сертификат за енергийни характеристики на сградата в срок не по-рано от три и не по-късно от 6 години от датата на въвеждането ѝ в експлоатация.

(2) До издаването на сертификата по ал. 1 енергийните характеристики на сградата се удостоверяват с енергиен паспорт, който е част от техническия паспорт на сградата и удостоверява изпълнението на изискването по чл. 169, ал. 1, т. 6 от Закона за устройство на територията.

(3) Когато при издаване на сертификата за енергийни характеристики на сградата се установят отклонения на показателите, отразени в издадения енергиен паспорт, лицата, които извършват сертифицирането, уведомяват в 5-дневен срок от датата на установяване на нарушението изпълнителния директор на агенцията за предприемане на съответните действия.

(4) Сертификатът за енергийни характеристики на сградата се актуализира във всички случаи на извършване на дейности, водещи до подобряване на цялостните енергийни характеристики на сградата, като:

1. реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сградата;
2. текущ ремонт на инсталации на сградата;
3. други дейности.



(5) Сертификатът за енергийни характеристики на части от сградата се издава въз основа на общ сертификат за цялата сграда при блокове с обща отоплителна инсталация.

Чл. 21. (1) При продажба на сграда или на части от нея продавачът предоставя на купувача оригинала на сертификата за енергийни характеристики на сградата - в случаите по чл. 20, ал. 1, или съответно оригинала на енергийния паспорт - в случаите по чл. 20, ал. 2.

(2) При отдаване под наем на сградата или на част от нея с договор, подлежащ на вписване по съответния ред, наемодателят предоставя на наемателя копие на сертификата за енергийни характеристики на сградата - в случаите по чл. 20, ал. 1, или съответно копие на енергийния паспорт - в случаите по чл. 20, ал. 2.

Чл. 22. Лицата, които извършват сертифицирането, издават сертификат за енергийни характеристики на сградата, който се придружава с декларация за липса на обстоятелствата по чл. 23, ал. 2.

Чл. 23. (1) Обследването за енергийна ефективност и сертифицирането на сгради се извършва от физически или юридически лица, които:

1. са търговци по смисъла на Търговския закон или по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

2. разполагат с необходимите технически средства, определени с наредбата по ал. 11;

3. разполагат с необходимия персонал - физически лица, определени с наредбата по ал. 11, които:

а) имат завършено висше техническо образование и не по-малко от три години стаж по специалността или завършено средно техническо образование с не по-малко от 6 години стаж по специалността;

б) са положили успешно изпит за придобиване на необходимата квалификация за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради в акредитирани по реда на Закона за висшето образование висши технически училища.

(2) Лицата по ал. 1 нямат право да извършват сертифициране на сгради, в случай че те или наетият от тях персонал са участвали при проектирането, изграждането и експлоатацията на съответната сграда или в изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ѝ ефективност.

(3) Лицата по ал. 1, т. 3 могат да участват в екипите на не повече от две лица по ал. 1, т. 1 и по чл. 34, ал. 1, т. 1.

(4) Агенцията по енергийна ефективност вписва в публичен регистър лицата по ал. 1 по тяхно писмено искане, като обстоятелствата по ал. 1, т. 1 и 3 се установяват със съответния документ, а по ал. 1, т. 2 и ал. 2 - с декларация на лицето, представляващо търговеца, а по ал. 3 - с декларация на физическото лице - участник в персонала на търговеца.

(5) Агенцията по енергийна ефективност издава на вписаните в регистъра лица удостоверения срещу заплащане на такса, определена с тарифа, приета от

Министерския съвет.

(6) Агенцията по енергийна ефективност отказва да впише в регистъра лицата, които не отговарят на изискванията по ал. 1.

(7) Удостоверението за вписване в регистъра или мотивираният писмен отказ за вписване се издават от изпълнителния директор на агенцията при условията и в сроковете, предвидени в Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Срокът на валидност на удостоверението по ал. 7 е 5 години.

(9) Отказът за вписване в регистъра подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Агенцията по енергийна ефективност заличава от регистъра лицата, получили удостоверения с право да извършват обследване за енергийна ефективност, при:

1. отпадане на някое от условията по ал. 1;
2. представяне на неверни декларации по ал. 1, т. 2, ал. 2 и/или ал. 3;
3. влязло в сила наказателно постановление за извършено нарушение по този закон;
4. откриване на процедура по обявяване в несъстоятелност или в ликвидация на търговеца.

(11) Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал. 1 - 3, редът за вписване в регистъра и за получаване на информация, както и условията и редът за придобиване на квалификация по ал. 1, т. 3, буква "б" се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл. 24. (1) Сертификатът за енергийни характеристики на сграда е със срок на валидност до 10 години.

(2) Срокът на валидност по ал. 1 започва да тече от датата на издаване на сертификата, а в случаите по чл. 24, т. 18 и 19 от Закона за местните данъци и такси - от началото на годината, следваща годината на издаване на сертификата.

Чл. 25. Условията и редът за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, както и условията и редът за издаване на сертификати за енергийни характеристики и категориите сертификати се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

### Раздел III.

#### Проверка за енергийна ефективност на водогрейни котли и климатични инсталации в сгради

Чл. 26. Проверката за енергийна ефективност на водогрейни котли и климатични инсталации в сгради има за цел установяване нивото на ефективност при тяхната експлоатация и идентифициране на мерки за нейното повишаване.

Чл. 27. (1) На проверка по реда на този закон подлежат съществуващите и

нововъведените в експлоатация водогрейни котли:

1. на течно или твърдо гориво с номинална мощност от 20 до 100 kW;
2. на течно или твърдо гориво с номинална мощност над 100 kW;
3. на природен газ с номинална мощност над 100 kW.

(2) Водогрейните котли подлежат на задължителна периодична проверка за енергийна ефективност веднъж на всеки:

1. три години - за котлите по ал. 1, т. 1;
2. две години - за котлите по ал. 1, т. 2;
3. четири години - за котлите по ал. 1, т. 3.

Чл. 28. (1) На проверка по реда на този закон подлежат и климатичните инсталации с номинална мощност над 12 kW.

(2) Климатичните инсталации подлежат на задължителна периодична проверка за енергийна ефективност веднъж на всеки 4 години.

Чл. 29. (1) Агенцията по енергийна ефективност създава и поддържа база данни за състоянието на:

1. водогрейните котли по чл. 27, ал. 1;
2. климатичните инсталации по чл. 28, ал. 1.

(2) (В сила от 15.11.2009 г.) В срок 6 месеца от датата на въвеждане в експлоатация на съоръженията по ал. 1 техните собственици подават в териториалните звена по чл. 6, ал. 2 декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на агенцията.

(3) Информацията по ал. 2 служи за създаване и поддържане на базата данни по ал. 1.

Чл. 30. (1) За котли със срок на експлоатация над 15 години проверката за енергийна ефективност включва и оценка на отоплителната инсталация и завършва с препоръки към собственика за подмяната на котлите, други модификации по отоплителната инсталация и/или други алтернативни решения.

(2) Оценката на отоплителната инсталация по ал. 1 се извършва еднократно.

Чл. 31. (1) Проверката за енергийна ефективност на котлите по чл. 27, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 28, ал. 1 се извършва от лицата по чл. 23, ал. 1 и/или чл. 34, ал. 1.

(2) Проверката по ал. 1 завършва с доклад, който се съставя при условията и по реда на наредбата по чл. 32.

Чл. 32. Условията и редът за извършване на проверката за енергийна ефективност на котлите по чл. 27, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 28, ал. 1, както и условията и редът за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 29 се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

## Раздел IV.

## Обследване за енергийна ефективност на промишлени системи

Чл. 33. (1) Обследването за енергийна ефективност на промишлени системи има за цел да определи специфичните възможности за намаляване на енергийното потребление в промишлените системи и да препоръча мерки за повишаване на енергийната ефективност.

(2) На задължително обследване за енергийна ефективност подлежи всяка промишлена система, чието годишно потребление на енергия е над 3000 MWh. Обследването се извършва най-малко веднъж на всеки три години.

(3) Собствениците на промишлени системи по ал. 2 са длъжни да започнат изпълнение на мерките, предписани от обследването за енергийна ефективност, в двегодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

(4) Показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на промишлени системи, както и условията и редът за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл. 34. (1) Обследванията по чл. 33 се извършват от физически или юридически лица, които:

1. са търговци по смисъла на Търговския закон или по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

2. разполагат с необходимите технически средства, определени с наредбата по чл. 23, ал. 11;

3. разполагат с необходимия персонал - физически лица, които:

а) имат завършено висше техническо образование и не по-малко от три години стаж по специалността или завършено средно техническо образование с не по-малко от 6 години стаж по специалността;

б) са положили успешно изпит за придобиване на необходимата квалификация за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи и акредитирани по реда на Закона за висшето образование висши технически училища.

(2) Лицата по ал. 1 нямат право да извършват обследване на промишлени системи, в случай че те или наетият от тях персонал са участвали при проектирането, изграждането и експлоатацията на промишлената система или в изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ѝ ефективност.

(3) Лицата по ал. 1, т. 3 могат да участват в екипите на не повече от две лица по ал. 1, т. 1 и по чл. 23, ал. 1, т. 1.

(4) Агенцията по енергийна ефективност вписва в публичен регистър лицата по ал. 1 по тяхно писмено искане, като обстоятелствата по ал. 1, т. 1 и 3 се установяват със съответния документ, а по ал. 1, т. 2 и по ал. 2 и 3 - с декларация.

(5) Агенцията по енергийна ефективност издава на вписаните в регистъра лица по ал. 4 удостоверение срещу заплащане на такса, определена с тарифата по чл. 23, ал. 5.

(6) Агенцията по енергийна ефективност отказва да впише в регистъра лицата, които не отговарят на изискванията на ал. 1.

(7) Удостоверението за вписване в регистъра или мотивираният писмен отказ за вписване се издават от изпълнителния директор на агенцията при условията и в сроковете, предвидени в Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Срокът на валидност на удостоверението по ал. 5 е три години.

(9) Отказът за вписване в регистъра подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Агенцията по енергийна ефективност заличава от регистъра лицата, получили удостоверения с право да извършват обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, при:

1. отпадане на някое от условията по ал. 1;
2. представяне на неверни декларации по ал. 1, т. 2, ал. 2 и/или 3;
3. влязло в сила наказателно постановление за извършено нарушение по този закон;
4. откриване на процедура по обявяване в несъстоятелност или в ликвидация на търговеца.

(11) Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал. 1 - 3, редът за вписване в регистъра и за получаване на информация, както и условията и редът за придобиване и признаване на квалификация по ал. 1, т. 3, буква "б" и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране се определят с наредбата по чл. 23, ал. 11.

Чл. 35. Обследването завършва с доклад, който се съставя при условията и по реда на наредбата по чл. 33, ал. 4 и се придружава с декларация за липса на обстоятелствата по чл. 34, ал. 2.

## Раздел V.

### Управление на енергийната ефективност в сгради и промишлени системи

Чл. 36. (1) Собствениците на сгради по чл. 19 и на промишлени системи по чл. 33, ал. 2 са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност.

(2) Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез:

1. ежегодно изготвяне на планове и програми за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с докладите по чл. 35;
2. осъществяване на мерките, предвидени в плановете и програмите по т. 1;
3. представяне в агенцията на информация за ефекта от изпълнените мерки и за очаквания ефект от изпълнението на предвидените в плановете и програмите по т. 1 мерки;
4. определяне най-малко на един служител, в чиято длъжностна характеристика се включва изпълнение на задълженията по т. 1 - 3.

(3) Собствениците на сгради по чл. 19 водят дневник за месечното потребление по видове енергии, включително дати, цени и количества на доставките, както и идентификационни номера на документите, удостоверяващи качеството на доставените горива.

(4) Собствениците на промишлени системи по чл. 33, ал. 2 изготвят

периодично, най-малко веднъж годишно, анализи за общото и специфичното потребление на енергия.

(5) Лицата по ал. 3 и 4 представят в агенцията годишни отчети за управлението на енергийната ефективност.

(6) Отчетите по ал. 5 съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят с копие от плановете и програмите по ал. 2, т. 1 не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

## Раздел VI. Предоставяне на енергийни услуги

Чл. 37. Енергийните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Чл. 38. (1) Енергийните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени с крайни потребители на енергия.

(2) Енергийните услуги включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, посочени в наредбата по чл. 9, ал. 2.

(3) (В сила от 15.05.2009 г.) За осигуряване проследимост на разходите за енергия и на постигнатите нива на енергийни спестявания като резултат от изпълнението на енергийни услуги лицата по чл. 39, ал. 2 предоставят с фактурите на крайните потребители информация за:

1. текущите действителни цени и действително потребената енергия;
2. енергийната консумация за текущия период, сравнена с енергийната консумация за същия период през предходната година;
3. координати за връзка с потребителски организации, енергийни агенции или други институции, включително адреси в интернет, от които може да се получи информация за възможните мерки за повишаване на енергийната ефективност.

(4) (В сила от 15.05.2009 г.) За осигуряване на проследимост и коригиране на консумацията на енергия информацията по ал. 3 се изготвя въз основа на реалното енергийно потребление за съответния период и се предоставя на крайния потребител на съответното число от месеца, следващ месеца, през който е направено отчитането.

Чл. 39. (1) Енергийните услуги могат да се извършват от физически или юридически лица - търговци по смисъла на Търговския закон или по смисъла на законодателство на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

(2) Търговците с енергия предоставят енергийни услуги или правят вноски във Фонд "Енергийна ефективност" или в други съществуващи или новосъздадени фондове за енергийна ефективност за предоставяне на такива услуги, осигуряващи изпълнението

на поставените им индивидуални индикативни цели.

(3) Когато в обхвата на енергийните услуги по чл. 38, ал. 2 се включва изпълнението на дейности по чл. 16 и 33, лицата по ал. 1 и 2:

1. изпълняват сами дейностите, в случай че отговарят на изискванията на чл. 23, ал. 1 и чл. 34, ал. 1;

2. възлагат изпълнението на дейностите на лица, които отговарят на изискванията на чл. 23, ал. 1 и чл. 34, ал. 1.

(4) Търговците на енергия могат да предоставят като енергийна услуга при конкурентни цени с цел осигуряване проследимост на разходите за енергия от крайните потребители подмяната на съществуващите уреди (средства за търговско измерване) с интелигентни системи за измерване и контрол, които дават визуална информация за:

1. текущото енергопотребление;
2. преходна текуща сметка;
3. моментен енергиен товар;
4. отклонения в качеството на доставяне на енергията;
5. друга необходима информация.

(5) При определяне стойността на предоставените енергийни услуги се взема предвид постигнатото повишение на енергийната ефективност и степента на удовлетворяване на други предвидени в договора за предоставяне на енергийната услуга изисквания.

## Глава четвърта.

### РАЗПОЛАГАЕМОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Чл. 40. (1) С цел осигуряване на достъпност и разполагаемост на информацията, събирана при условията и по реда на този закон, в агенцията се създава и поддържа национална информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България.

(2) С цел осигуряване на достъпност чрез системата по ал. 1 се предоставя информация за:

1. националните индикативни цели;
2. изпълнението на дейности и мерки, предвидени в националните планове за действие по енергийна ефективност;
3. постигнатите годишни енергийни спестявания;
4. състоянието на енергийната ефективност - на национално ниво и по сектори;
5. плановете и програмите за енергийна ефективност по чл. 11, ал. 1;
6. отчета за изпълнението на плановете по чл. 12, ал. 1 и предвидените по чл. 11, ал. 3 средства за изпълнението им;
7. плановете и програмите по чл. 36, ал. 2, т. 1;
8. отчетите по чл. 36, ал. 5;
9. добрите практики в областта на енергийната ефективност;
10. лицата, вписани в регистрите по чл. 23, ал. 4 и чл. 34, ал. 4.

(3) С цел осигуряване на разполагаемост чрез системата по ал. 1 се набира информация за:

1. изпълнението на индивидуалните индикативни цели;

2. реализираните продажби на енергия към крайните потребители през предходната календарна година;
3. количествата произведена продукция и/или извършени услуги и добавена стойност през предходната календарна година и използваната за това енергия;
4. реализираните дейности и мерки за енергийна ефективност;
5. сградите, подлежащи на задължително сертифициране по чл. 19;
6. промишлените системи, подлежащи на задължително обследване по чл. 33, ал. 2;
7. котли и климатични инсталации по чл. 27, ал. 1 и чл. 28, ал. 1;
8. изпълнени проекти за постигане на индивидуални индикативни цели, финансирани от Фонд "Енергийна ефективност";
9. други дейности, свързани с изпълнението на закона.

Чл. 41. (1) Информацията по чл. 40, ал. 2 и 3 се предоставя от:

1. търговците с енергия;
  2. собствениците на сгради и промишлени системи;
  3. собствениците на котли и климатични инсталации съответно по чл. 27, ал. 1 и чл. 28, ал. 1;
  4. изпълнителния директор на Фонд "Енергийна ефективност";
  5. други лица, които предоставят енергийни услуги.
- (2) Информацията по ал. 1 се предоставя на агенцията не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

Чл. 42. Съдържанието, структурата, условията и редът за набиране и предоставяне на информацията по чл. 40, ал. 2 и 3 се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

## Глава пета.

# ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И УДОСТОВЕРЕНИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ

## Раздел I.

### Видове финансови механизми

Чл. 43. За повишаване на енергийната ефективност могат да се прилагат следните финансови механизми:

1. доброволни споразумения;
2. договори с гарантиран резултат;
3. финансиране от Фонд "Енергийна ефективност".

## Раздел II.



## Доброволни споразумения

Чл. 44. Доброволните споразумения имат за цел да насърчат намаляване потреблението на енергия чрез:

1. предоставяне на енергийни услуги и/или извършване на дейности и мерки за енергийна ефективност от търговците с енергия;
2. обследване за енергийна ефективност и/или предприемане на съответните мерки от крайните потребители на енергия.

Чл. 45. Доброволните споразумения могат да се сключват между изпълнителния директор на агенцията и:

1. собствениците на сгради по чл. 19, ал. 1, с изключение на сградите - държавна и/или общинска собственост;
2. собствениците на промишлени системи по чл. 33, ал. 2;
3. търговците с енергия.

Чл. 46. (1) Доброволните споразумения по чл. 45 съдържат:

1. конкретните задължения на лицата по чл. 45 за постигане на целите по чл. 44;
2. конкретните задължения на агенцията;
3. механизмите за наблюдение и контрол по изпълнението;
4. методологията за оценка на постигнатите енергийни спестявания;
5. процедурите за изменяне и/или допълване на предвидените мерки, когато целите не са постигнати или съществуват пречки за тяхното постигане;
6. други клаузи.

(2) Проектите на доброволни споразумения се публикуват по подходящ начин, осигуряващ обсъждането им от заинтересованите страни.

Чл. 47. В доброволните споразумения по чл. 45 агенцията може да участва със:

1. оказване на методическа помощ във връзка с възможностите за финансиране и изпълнение на обследване за енергийна ефективност и/или на предписаните от проведено обследване мерки;
2. организиране на обучение на лицата по чл. 36, ал. 2, т. 4.

## Раздел III.

### Договори с гарантиран резултат

Чл. 48. (1) Договорите с гарантиран резултат имат за цел изпълнението на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради и/или промишлени системи, водещи до енергийни спестявания при крайните потребители на енергия, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните икономии на енергия.

(2) Възложители по договорите по ал. 1 могат да бъдат крайните потребители на

енергия, а изпълнители - дружествата за предоставяне на енергийни услуги. Изпълнителите са физически или юридически лица, търговци по смисъла на Търговския закон или по смисъла на законодателство на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, с предмет на дейност, включващ изпълнение на услуги по договори с гарантиран резултат - ЕСКО услуги.

(3) Изпълнителите по ал. 2 трябва да отговарят на изискванията на чл. 23 и 34, когато изпълняват дейности по чл. 16, 17 и чл. 33, ал. 1.

Чл. 49. (1) Услугите по договори с гарантиран резултат се изпълняват при гарантирана икономия на енергия за сградата или промишлената система, за която се реализира услугата.

(2) Услугите по договори с гарантиран резултат се извършват въз основа на писмени договори, които съдържат:

1. нормализираното енергопотребление;
2. гарантираните икономии на енергия и реда за установяването им;
3. начина на финансиране;
4. начина на изплащане на възнаграждението;
5. други клаузи.

(3) Изпълнителите по чл. 48, ал. 2 осигуряват извършването на услугата изцяло или частично със собствени средства и/или поемат задължение да осигурят финансирането им от трето лице.

(4) Изпълнителите по чл. 48, ал. 2 носят финансовия риск, както и техническия и търговския риск за изпълнение на предвидените в договора дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и за достигане на гарантирания с договора резултат.

(5) За сгради по чл. 19 - държавна и/или общинска собственост, които са предмет на договор по чл. 48, ал. 1, ЕСКО услугите включват всички дейности и мерки, гарантиращи сертифицирането на тези сгради.

(6) За сгради - държавна и/или общинска собственост, които са предмет на договор по чл. 48, ал. 1, в бюджетите на министерствата, ведомствата и общините се планират и осигуряват средства, които за срока на изпълнението на договора съответстват на нормализираните разходи за енергия на тези сгради.

(7) Условието и редът за определяне размера на планираните по ал. 6 средства, както и условията и редът за тяхното изплащане се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката и министъра на финансите.

## Раздел IV.

### Удостоверения за енергийни спестявания

Чл. 50. Удостоверенията за енергийни спестявания имат за цел да докажат приноса на притежателя им в изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Чл. 51. (1) Удостоверенията за постигнати енергийни спестявания по чл. 50 се издават от изпълнителния директор на агенцията на лицата по чл. 39, ал. 2, на собствениците на сгради по чл. 19 и на промишлени системи по чл. 33, ал. 2 срещу заплащане на такса, определена с тарифа, приета от Министерския съвет.

(2) Удостоверенията, издадени на лицата по чл. 39, ал. 2, на собствениците на сгради по чл. 19 и на промишлени системи по чл. 33, ал. 2, се използват за потвърждаване изпълнението на поставените индивидуални индикативни цели за енергийни спестявания.

Чл. 52. (1) Доказването на постигнатите енергийни спестявания се осъществява от лицата по чл. 23, ал. 1 и чл. 34, ал. 1.

(2) Проверката на използваните методики за оценяване на ефекта от различните видове изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност се извършва от агенцията.

(3) Действията по ал. 1 и 2, както и формата, условията и редът за издаване на удостоверенията по чл. 50 се определят с наредбата по чл. 9, ал. 2.

Чл. 53. Правилата за въвеждане на пазарен механизъм за повишаване на енергийната ефективност чрез изпълнението на енергоефективни дейности и мерки се определят с отделен закон.

## Раздел V. Фонд "Енергийна ефективност"

Чл. 54. (1) Фонд "Енергийна ефективност" финансира изпълнението на дейностите и мерките по повишаване на енергийната ефективност, с изключение на финансираните от държавния бюджет.

(2) Фонд "Енергийна ефективност", наричан по-нататък "фонда", е юридическо лице със седалище София.

Чл. 55. (1) Фондът управлява финансови средства, предоставени за инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност, съобразно приоритетите, заложи в националната стратегия и в националните планове за действие, приети от Министерския съвет.

(2) Фондът осъществява своята дейност съгласно този закон и споразуменията с донорите и не е част от консолидирания държавен бюджет.

Чл. 56. В изпълнение на своите цели фондът основава дейността си на следните принципи:

1. прозрачност при управлението на средствата;
2. равнопоставеност на всички кандидатстващи за финансиране от фонда;
3. партньорство и сътрудничество с физически и юридически лица - търговци по смисъла на Търговския закон или по смисъла на законодателството на държава -

членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и с юридически лица с нестопанска цел, за съвместно финансиране на проекти по енергийна ефективност.

Чл. 57. (1) Приходите на фонда се набират от:

1. дарения от международни финансови институции, международни фондове, български и чуждестранни физически или юридически лица;
2. лихви по текущи сметки или банкови депозити на фонда;
3. заеми или други финансови инструменти с кредитен характер от международни организации и банки, както и от физически лица и/или от юридически лица, регистрирани като търговци, получени изключително за осъществяване целите на фонда;
4. вноски от лицата по чл. 39, ал. 2;
5. други постъпления, съответстващи на характера и дейността на фонда.

(2) Първоначално набраните средства на фонда се съхраняват в търговска банка депозитар с лиценз за дейност на територията на страната, определена чрез конкурс.

Чл. 58. Средствата на фонда се разходват за:

1. възмездно финансиране на проекти за развитие на енергийната ефективност в България;
2. гаранционна дейност по кредити от финансово-кредитни институции, отпуснати по проекти за енергийна ефективност;
3. издръжка на фонда съгласно годишния бюджет за приходите и разходите, одобрен от управителния съвет.

Чл. 59. (1) Фондът се управлява от управителен съвет, състоящ се от 7 членове, както следва:

1. представител на Министерството на икономиката и енергетиката, определен от министъра на икономиката и енергетиката;
2. представител на Министерството на околната среда и водите, определен от министъра на околната среда и водите;
3. изпълнителния директор на агенцията;
4. четирима представители на физически лица и/или на юридически лица - търговци по смисъла на Търговския закон или по смисъла на законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на юридически лица с нестопанска цел по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с необходимия професионален опит.

(2) Мандатът на членовете на управителния съвет е две години.

(3) Председателят на управителния съвет се избира измежду членовете на управителния съвет за срок една година.

(4) След изтичането на срока за заемане на длъжността председател членът на управителния съвет, заемал тази длъжност, остава член на управителния съвет до изтичането на мандата.

(5) Представителите по ал. 1, т. 4 се избират от събранието на физическите лица

и/или на юридическите лица - търговци по смисъла на Търговския закон или на законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на юридическите лица с нестопанска цел по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(6) Събранието по ал. 5 се свиква на всеки две години и в него участва министърът на икономиката и енергетиката или оправомощено от него лице. Събранието приема правилата по чл. 60, ал. 2, т. 1.

(7) В събранието по ал. 5 могат да участват и да предлагат за избор членове на управителния съвет сдружения на общини, търговски и стопански камари, асоциации на търговски банки, както и други заинтересовани лица.

(8) Член на управителния съвет не може да е физическо лице, както и представител на юридическо лице, което е:

1. осъждано за умишлено престъпление от общ характер;
2. съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен включително с друг член на управителния съвет на фонда;
3. по служебно правоотношение или по трудов договор в администрацията, с изключение на лицата по ал. 1, т. 1 - 3.

Чл. 60. (1) Управителният съвет управлява цялостната дейност на фонда.

(2) Управителният съвет:

1. изготвя и предлага за приемане от събранието по чл. 59, ал. 5 правила за организацията на работа и дейността на фонда;
2. одобрява политиката за финансиране и гарантиране на фонда;
3. приема стратегия за дейността на фонда;
4. приема критериите за оценка и подбор на проекти по енергийна ефективност, кандидатстващи за финансиране от фонда;
5. одобрява финансирането на проекти за енергийна ефективност;
6. одобрява договорите, свързани с гаранционната дейност на фонда;
7. приема годишния отчет за изпълнени проекти за постигане на индивидуални индикативни цели на лицата по чл. 39, ал. 2, финансирани чрез фонда;
8. одобрява приходите и разходите по бюджета и годишния доклад за дейността на фонда, изготвен от изпълнителния директор;
9. избира и освобождава изпълнителния директор;
10. назначава независим финансов одит и приема годишния финансов отчет;
11. одобрява щатното разписание на фонда и определя възнаграждението на неговите служители;
12. приема и други мерки, преценени като необходими за постигане целите на фонда.

Чл. 61. (1) Фондът се представлява от изпълнителен директор, избран от управителния съвет чрез конкурс.

(2) Отношенията с изпълнителния директор се уреждат с договор.

(3) Договорът с изпълнителния директор се сключва за срок 5 години.

(4) Изпълнителният директор на фонда:

1. представлява фонда;

2. изготвя проект на стратегия за дейността на фонда;
3. изготвя необходимата документация за финансиране и гарантиране на проектите в съответствие със закона и сключените споразумения с донорите;
4. изготвя проект на бюджета за приходите и разходите и осигурява изпълнението на одобрения от управителния съвет бюджет;
5. изготвя годишен отчет за изпълнени проекти за постигане на индивидуални индикативни цели на лицата по чл. 39, ал. 2, финансирани чрез фонда, представя го за приемане от управителния съвет на фонда и го предоставя в агенцията не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на отчитане;
6. изготвя доклади и други материали за преглед и одобряване от управителния съвет в съответствие с вътрешните правила на фонда;
7. подготвя заседанията на управителния съвет;
8. подписва одобрените от управителния съвет договори за финансиране и гарантиране на проекти, сключвани с фонда;
9. информира периодично управителния съвет за нивото на изпълнение на финансираните проекти;
10. назначава и освобождава персонала в съответствие с действащото законодателство;
11. отговаря за опазване имуществото на фонда;
12. извършва и други дейности, възложени му с решение на управителния съвет.

Чл. 62. (1) Договорът с изпълнителния директор се прекратява предсрочно:

1. по взаимно съгласие;
2. по негово искане с предизвестие не по-малко от три месеца;
3. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление;
4. при системно неизпълнение на задълженията му;
5. при увреждане интересите на фонда;
6. при обективна невъзможност да изпълнява задълженията си в продължение на повече от 6 месеца;
7. при смърт.

(2) Установяването на обстоятелствата по ал. 1 и прекратяването на мандата се извършват с решение на управителния съвет.

## Глава шеста. КОНТРОЛ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Чл. 63. Изпълнителният директор на агенцията упражнява контрол върху дейността на:

1. крайните потребители на енергия в случаите, когато провеждането на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност съгласно този закон или други нормативни актове е задължително;
2. лицата по чл. 23, ал. 1 и чл. 34, ал. 1;
3. лицата по чл. 10, ал. 1 при изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания;

4. възложителите по чл. 161, ал. 1 от Закона за устройство на територията за изпълнението на задължението им по чл. 20, ал. 1.

Чл. 64. В изпълнение на контролните си правомощия изпълнителният директор на агенцията:

1. извършва проверки чрез оправомощени от него служители;
2. извършва контролни обследвания по системен или случаен подбор на проверяваните сгради и/или промишлени системи чрез оправомощени от него служители;
3. налага административните наказания, предвидени с този закон.

Чл. 65. (1) Лицата по чл. 64, които извършват проверки и съставят актове за установяване на административни нарушения, се определят със заповед на изпълнителния директор.

(2) Лицата по ал. 1 се легитимират със заповедта по ал. 1 и със служебна карта, удостоверяваща заеманата от тях длъжност.

Чл. 66. (1) Лицата по чл. 64 имат право:

1. на свободен достъп до обектите на проверка;
2. да изискват от проверяваните лица документи, необходими за осъществяването на контрола;
3. да провеждат контролни обследвания.

(2) За сградите и промишлените системи - собственост на Министерството на отбраната и на Министерството на вътрешните работи, действията по ал. 1 се осъществяват при условия и по ред, определени в съответните специални закони.

(3) Лицата по чл. 64 са длъжни да не разгласяват служебната и търговската тайна, която им е станала известна при или по повод осъществяването на контролната дейност.

Чл. 67. Проверяваното лице е длъжно да осигури всички условия за нормалното протичане на проверката и да оказва съдействие на лицата по чл. 64, като:

1. предоставя място за извършване на проверката;
2. определя свой представител за контакти и оказване съдействие на проверяващите служители;
3. предоставя достъп до служебните помещения;
4. предоставя всички документи, необходими за осъществяването на контрола.

Чл. 68. (1) За резултатите от проверките лицата по чл. 64 съставят констативен протокол, към който прилагат събраните данни, документи и обяснения.

(2) Протоколът се предоставя на проверяваното лице, което има право да даде обяснения и възражения в 14-дневен срок от датата на връчването му.

Чл. 69. (1) Въз основа на резултатите от проверката лицата по чл. 64 могат да:

1. дават задължителни предписания на проверяваните лица за отстраняване на

констатирани нарушения и да определят срок за тяхното изпълнение;

2. съставят актове за установяване на административни нарушения.

(2) Предписанията на лицата по чл. 64, дадени в изпълнение на правомощията им по този закон, са задължителни.

(3) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват за тяхното изпълнение в определения им срок лицата по чл. 64.

Чл. 70. Всички държавни органи, юридически и физически лица са длъжни да оказват съдействие на лицата по чл. 64 при осъществяване на техните функции.

## Глава седма. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 71. Възложител на сграда, който не изпълни задължението си по чл. 20, ал. 1, се наказва с глоба от 1000 до 10 000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв.

Чл. 72. Лице, което възпрепятства или допусне да бъде възпрепятствано извършването на проверка от лицата по чл. 64, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв. или с имуществена санкция от 2000 до 3000 лв.

Чл. 73. Лице по чл. 64, което наруши разпоредбата на чл. 66, ал. 3, се наказва с глоба 10 000 лв.

Чл. 74. Който не изпълни задължително предписание по чл. 69, ал. 1, т. 1, се наказва с глоба от 2000 до 5000 лв. или с имуществена санкция от 10 000 до 30 000 лв.

Чл. 75. Собственик на сграда и/или промишлена система, който възпрепятства лице по чл. 64 при извършването на проверка или контролно обследване, се наказва с глоба 2000 лв. или с имуществена санкция 5000 лв.

Чл. 76. Възложител по смисъла на чл. 161, ал. 1 от Закона за устройство на територията, който не изпълни задължението за актуализиране на сертификата за енергийни характеристики на сграда в случаите по чл. 20, ал. 4, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 77. Собственик на сграда и/или на промишлена система по чл. 33, ал. 2, който не изпълни мерките, предписани в доклада от обследването за енергийна ефективност, в сроковете по чл. 19, ал. 3, съответно по чл. 33, ал. 3, се наказва с глоба от 10 000 до 30 000 лв. или с имуществена санкция от 50 000 до 100 000 лв.

Чл. 78. Лице по чл. 23, ал. 1, което е издало сертификат за енергийни



характеристики на сграда, без да е извършило обследване за енергийна ефективност, се наказва с глоба от 50 000 до 100 000 лв. или с имуществена санкция от 200 000 до 300 000 лв.

Чл. 79. Лице по чл. 23, ал. 1, което при извършване на обследване за енергийна ефективност на сгради допусне отклонение с повече от 10 на сто от показателите на контролно обследване, се наказва с глоба от 25 000 до 50 000 лв. или с имуществена санкция от 50 000 до 100 000 лв.

Чл. 80. Лице по чл. 34, ал. 1, което при извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи допусне отклонение с повече от 10 на сто от показателите на контролно обследване, се наказва с глоба от 100 000 до 200 000 лв. или с имуществена санкция от 300 000 до 500 000 лв.

Чл. 81. Лице, което извършва сертифициране на сгради или обследване за енергийна ефективност при нарушение на разпоредбата на чл. 23, ал. 2 или чл. 34, ал. 2, се наказва с глоба от 50 000 до 100 000 лв. или с имуществена санкция от 100 000 до 200 000 лв.

Чл. 82. (1) Лице - собственик на котел на течно или твърдо гориво с номинална мощност от 20 до 100 kW, което не изпълни задължението си по чл. 29, ал. 2, се наказва с глоба от 150 до 200 лв. или с имуществена санкция от 1500 до 2000 лв.

(2) Лице - собственик на котел на течно или твърдо гориво или на природен газ с номинална мощност над 100 kW или на климатична инсталация с номинална мощност над 12 kW, което не изпълни задължението си по чл. 28, ал. 2, се наказва с глоба от 1500 до 2000 лв. или с имуществена санкция от 15 000 до 20 000 лв.

Чл. 83. (1) Собственик на сграда по чл. 19, който не изпълни задължението за представяне на отчети пред агенцията в срока по чл. 36, ал. 6, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв. или с имуществена санкция от 3000 до 5000 лв.

(2) Собственик на промишлена система по чл. 33, ал. 2, който не изпълни задължението за представяне на отчети пред агенцията в срока по чл. 36, ал. 6, се наказва с глоба от 1500 до 2000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 8000 лв.

Чл. 84. Лице по чл. 41, ал. 1, т. 1 - 4, което не предостави информация в срока по чл. 41, ал. 2, се наказва с глоба от 20 000 до 50 000 лв. или с имуществена санкция от 150 000 до 200 000 лв.

Чл. 85. Търговец с енергия, собственик на сграда по чл. 19, и собственик на промишлена система по чл. 33, ал. 2, който не изпълни определената му по реда на наредбата по чл. 9, ал. 2 индивидуална цел за енергийни спестявания в сроковете, предвидени в националния план за действие по енергийна ефективност, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 500 000 лв.

Чл. 86. Който не изпълни други задължения по този закон, се наказва с глоба от 500 до 1500 лв. или с имуществена санкция от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 87. Актовете, с които се установяват административни нарушения по този закон, се съставят от длъжностни лица, определени от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 88. Наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 89. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

## Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Енергия" са всички форми на търгувана енергия - електрическа енергия, природен газ, в т. ч. втечен природен газ, пропан-бутан, всички горива за отопление и охлаждане, в т. ч. за централно топлоснабдяване и охлаждане, черни и лигнитни въглища, торф, биомаса и транспортни горива, с изключение на авиационните и морските бункерни горива.

2. "Енергийно спестяване" е получената икономия на енергия, определена чрез измерване и/или оценка на потреблението на енергия като разлика в потребените количества енергия преди и след прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

3. "Енергийна услуга" е всяка услуга, която включва изпълнението на дейности и мерки, водещи до спестяване на енергия, материална изгода, полза или благо, получени от комбинация на доставката на енергия с енергийноефективна технология и/или с действие, което може да обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата.

4. "Енергийна характеристика" е показател, който обозначава количеството реално потребена или преценена като необходима за потребление енергия, използвана за задоволяване на различни енергийни нужди, свързани с нормативно изискуемите параметри на сграда, включващи отопление, подгряване на топла вода, охлаждане, вентилация и осветление.

5. "Енергийна ефективност" е съотношението между изходното количество произведена стока, услуга или енергия и вложеното количество енергия.

6. "Дружество за предоставяне на енергийни услуги" е физическо или юридическо лице, което осъществява енергийни услуги и/или други мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради или промишлени системи, като поема изцяло или частично финансовия риск. Заплащането на предоставяните услуги се основава на постигнатото ниво на повишаване на енергийната ефективност и на съответствието с другите договорени критерии за изпълнение.

7. "Индикатори за отчитане на постигнатите резултати" са показатели, посочващи конкретните данни, свързани с постигнатите резултати.

8. "Климатична инсталация" е комбинация от всички компоненти, необходими за осигуряване третирането на въздуха при контролиране на температурата му с възможна комбинация от контрол на вентилацията, влажността и чистота на въздуха.

9. "Контролно обследване за енергийна ефективност" е обследване за проверка на резултати от предходно обследване за енергийна ефективност с цел защита на обществения интерес.

10. "Котел" е съоръжение, което представлява комбинация от котелно тяло и горивна част, проектирано да подгръва вода чрез освободената при горенето топлина.

11. "Краен потребител на енергия" е всяко физическо или юридическо лице, което купува енергия, за да задоволи собствените си нужди.

12. "Номинална мощност" е максималната топлинна мощност, посочена и гарантирана от производителя като възможна за подаване по време на непрекъсната работа.

13. "Нормализирано енергопотребление" е разход на енергия, който е необходим за осигуряване на нормативно изискуемите параметри на микроклимата в сграда при съществуващото ѝ състояние.

14. "Общо потребление на енергия" е общото количество енергия, закупено от крайния потребител на енергия за период една година.

15. "Обследване за енергийна ефективност" е процес, основан на систематичен метод за определяне и остойностяване на енергийните потоци и разходи в сгради и/или промишлени системи, определящ обхвата на технико-икономическите параметри на мерките за повишаване на енергийната ефективност.

16. "Повишаване на енергийната ефективност" е резултат от изпълнението на мярка или дейност, който води до намаляване на съотношението между вложеното количество енергия и изходното количество произведена стока, услуга или енергия без влошаване на качеството или други характеристики.

17. "Програми за повишаване на енергийната ефективност" са дейности и мерки, насочени към групите крайни потребители на енергия, които водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност.

18. "Промишлени системи" е съвкупност от производствени сгради, съоръжения, технологии и спомагателни стопанства, включени в производството на стоки и предоставянето на услуги.

19. "Сграда" е конструкция със стени и покрив, в която се използва енергия за регулиране на вътрешната температура.

20. "Сертификат за енергийни характеристики на сграда" е официално признат документ, който включва енергийната характеристика на сграда, изчислена според методологията, посочена в наредбата по чл. 15, ал. 3.

21. "Специфично потребление на енергия" е общото количество енергия, отнесено към изходното количество произведена стока или услуга за период една година.

22. "Термопомпа" е уред или съоръжение, което при ниски температури извлича топлина от въздух, вода или земя и я подава към сградата.

23. "Търговец с енергия" е физическо или юридическо лице - краен снабдител, обществен доставчик, търговец с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", топлопреносно предприятие, производител и/или търговец на

течни горива от нефтен произход, които продават енергия на крайните потребители повече от еквивалента на 75 GWh годишно или чийто персонал за съответната година наброява повече от 10 души, или чийто общ годишен оборот и/или годишен баланс за предходната година надвишава 4 млн. лв.

24. "Финансови инструменти за повишаване на енергийната ефективност" са всички финансови инструменти като: фондове, субсидии, данъчни облекчения, заеми, финансиране от трети страни, договори за енергоспестяване, договори за енергоспестяване с гарантиран резултат, външно възлагане или други подобни договори, които се предлагат на пазара от държавни или частни организации с цел частично или пълно покриване на първоначалната стойност на проекта за изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

§ 2. Разпоредбите на Закона за общинския дълг не се прилагат по отношение на задълженията на общините, възникнали вследствие на финансиране на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност от Фонд "Енергийна ефективност" и/или вследствие на изпълнението на договори с гарантиран резултат.

§ 3. Този закон въвежда изискванията на Директива 2002/91/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2002 г. относно енергийните характеристики на сградите и на Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 г. относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета.

## Преходни и Заключителни разпоредби

§ 4. Този закон отменя Закона за енергийната ефективност (обн., ДВ, бр. 18 от 2004 г.; изм., бр. 74 от 2006 г., бр. 55 от 2007 г.).

§ 5. (1) Собствениците на сгради, подлежащи на задължително сертифициране по реда на отменения Закон за енергийната ефективност, които до влизането в сила на този закон разполагат с доклади за извършено обследване, са длъжни да изпълнят предписаните от обследването мерки за повишаване на енергийната ефективност в тригодишен срок от влизането в сила на този закон.

(2) Собствениците на промишлени системи, подлежащи на задължително обследване по реда на отменения Закон за енергийната ефективност, които до влизането в сила на този закон разполагат с доклади за извършено обследване, са длъжни да започнат изпълнение на предписаните от обследването мерки за повишаване на енергийната ефективност в двегодишен срок от влизането в сила на този закон.

§ 6. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по енергийна ефективност съвместно с изпълнителния директор на Агенцията по обществени поръчки издава правила за определяне на задължителни критерии за оценка, свързани с минимизиране на разходите за срока на експлоатация на подлежащи на доставка чрез обществени поръчки оборудване и превозни средства.

(2) Правилата по ал. 1 се издават в 6-месечен срок от влизането в сила на закона.

§ 7. В срок до 5 години от влизането в сила на този закон се приема закон за въвеждане на пазарен механизъм за повишаване на енергийната ефективност чрез изпълнението на енергоефективни дейности и мерки.

§ 8. Сертификатите за енергийна ефективност, издадени по реда на отменения Закон за енергийната ефективност, запазват своята валидност.

§ 9. (1) Вторият и третият план за действие по енергийната ефективност, разработени в изпълнение на чл. 8, се приемат съответно до 30 май 2011 г. и до 30 май 2014 г.

(2) Плановете за действие по ал. 1 се актуализират по реда на тяхното приемане - съответно до 30 ноември 2011 г. и до 30 ноември 2014 г.

(3) Отношението на размера на националните енергийни спестявания спрямо приетата индикативна цел започва да се отчита от 1 януари 2008 г.

§ 10. Лицата, завършили курс за обучение и придобили квалификация за обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради по реда на отменения Закон за енергийната ефективност, запазват правата си за извършване на дейности по обследване за енергийна ефективност на сгради и промишлени системи и по сертифициране на сгради.

§ 11. (1) Сертификати за енергийни характеристики на сгради, за които има извършено обследване за енергийна ефективност преди влизането в сила на този закон, се издават от лицата, извършили обследването на съответната сграда, в срок до една година от влизането му в сила.

(2) В случаите по ал. 1, когато лицето, извършило обследването, е заличено от регистъра по чл. 23, ал. 4, сертификатът за енергийни характеристики се издава от Агенцията за енергийна ефективност въз основа на резултатите от извършеното от лицето обследване или от контролно обследване, изпълнено от Агенцията за енергийна ефективност.

§ 12. В Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 43 от 2008 г.) се създава чл. 7а:

"Чл. 7а. (1) За защита интересите на потребителите към министъра на икономиката и енергетиката се създава Обществен съвет като консултативно звено за решаване на проблеми от специалната компетентност на министъра, определена в този закон.

(2) В състава на Обществения съвет по ал. 1 се включват представители на Министерството на икономиката и енергетиката, потребителски сдружения, научни съюзи, синдикални организации и юридически лица с нестопанска цел.

(3) Общественият съвет по ал. 1 се създава със заповед на министъра на икономиката и енергетиката.

(4) Със заповедта по ал. 3 се определят въпросите, които Общественият съвет разглежда, както и условията и редът за осъществяване на неговата дейност."

§ 13. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат, съответно издават и привеждат в съответствие в срок 6 месеца от влизането му в сила.

(2) До приемането, съответно издаването на подзаконовите нормативни актове, предвидени по този закон, се прилагат подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането на отменения Закон за енергийната ефективност, доколкото не противоречат на този закон.

§ 14. Собственик на промишлена система, подлежаща на задължително обследване за енергийна ефективност по реда на чл. 33, ал. 2, е длъжен да осигури енергийно обследване на притежаваните от него обекти в срок до 31 декември 2011 г.

§ 15. Министърът на икономиката и енергетиката създава Обществения съвет по чл. 7а от Закона за енергетиката в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

§ 16. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34, 37, 65, 76, 79, 80, 82, 106 и 108 от 2006 г., бр. 41, 53 и 61 от 2007 г., бр. 33, 43, 54 и 69 от 2008 г.) в чл. 142 се създава ал. 9:

"(9) Оценката за съответствие по чл. 169, ал. 1, т. 6 на инвестиционните проекти във фази технически и работен проект се извършва по отделен договор с възложителя от физически и юридически лица, които отговарят на изискванията на Закона за енергийната ефективност и са вписани в публичния регистър по чл. 23, ал. 4 от същия закон."

§ 17. В Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ДВ, бр. 49 от 2007 г.) в преходните и заключителните разпоредби в § 3 ал. 1 се изменя така:

"(1) Задължителното изкупуване на електрическата енергия по чл. 16 и 17 се извършва по договори за изкупуване. Срокът на договорите е 25 години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, и съответно 15 години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическа енергия, произведена от други видове възобновяеми енергийни източници. Сроковете за задължително изкупуване започват да текат:

1. за съществуващите производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, с изключение на водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW - след предоговаряне, но не по-късно от 31 март 2009 г.;

2. за всички нови производители на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, с изключение на водоелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW - от започване производството на електрическа енергия, но не по-късно от 31 декември 2015 г."

§ 18. Срокът по § 3, ал. 1, т. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата започва да тече от влизането в сила на този закон.

§ 19. Изпълнението на закона се възлага на министъра на икономиката и енергетиката.

§ 20. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбата на чл. 29, ал. 2, която влиза в сила една година след влизането в сила на закона, и на разпоредбите на чл. 38, ал. 3 и 4, които влизат в сила 6 месеца след влизането му в сила.

-----  
Законът е приет от 40-то Народно събрание на 30 октомври 2008 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.